

Tampereen Vähäjärven tekolautan naurulokkien pesintäseuranta 2021

Kelluvat pesälautat Tampereen kaupungin lintuvesillä -Kunta-Helmi-hanke

TRE:4007/02.04.01/2020

VN/13565/2020

ID: 5704686

Tausta

Vähäjärvi on rehevä pienialainen (n. 1,4 ha) järvi, jonka syvyys on syvimmilläänkin vain 0,8 m. Vesipinta-ala on n. 1,5 hehtaaria. Vesialuetta ympäröi vaihtelevan levyinen saraluhtavyöhyke, joka vaihettuu rantapensaikon kautta lehtipuuvaltaisiksi, paikoin hyvinkin luhtaisiksi ja kosteiksi rantametsiksi. Rantametsän puusto on pääasiassa hieskoivua.

Lammella on ollut aikaisemmin runsas vesilinnusto, mm. iso naurulokkiyhdykskunta ja mustakurkku-uikku, mutta nykyisin pesimälajisto on selvitysten ja havaintojen mukaan vähentynyt ja koostuen lähinnä sinisorsa-, telkkä- ja tavipareista. Myös erittäin uhanalaiseksi taantunut punasotka on toisinaan pesinyt järvellä, mutta viime vuosilta ei havaintoja ole. Naurulokkien ei myöskään havaittu enää v. 2019 linnustoselvityksessä pesivän järvellä.

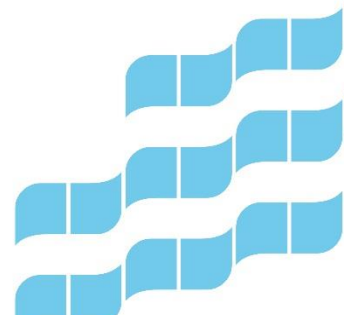
Vähäjärvi on sekä maakunta- että yleiskaavalla suojeltu. Alueelle on tulevaisuudessa tarkoitus valmistella ja hakea luonnonsuojelulain 24 § :n mukainen yksityinen luonnonsuojelualue Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelma mukaisesti. Rannat sekä vesialue ovat Tampereen kaupungin omistuksessa.

Lintuvesien eräänä haasteena on niillä pesivien naurulokkikolonioiden heikko tilanne. Naurulokkikolonioiden suojissa moni muukin lintulaji saavuttaa paremman pesintätuloksen. Kolonioiden heikkenemisen ja häviämisen syy on osaksi epäselvä, mutta osaltaan mm. rantojen umpeenkasvun sekä pienpetojen ja häirinnän on arvioitu vaikuttavan asiaan. Naurulokki on viimeisimmässä uhanalaisuuden arvioinnissa luokiteltu Suomessa vaarantuneeksi vähenemisensä vuoksi. Hankkeessa kokeillaan onnistuuko lokki- ja vesilintujen pesimämenestyksen parantaminen niille rakennettavien kelluvien pesimälautojen avulla.

Järvelle rakennettiin talvella 2020-21 ponttoonien varassa kelluva pesälautta. Lautta on vanerilevy- ja puurakenteinen ja kooltaan 2x10m. Lautan kansi verhoiltiin turveharkoilla ja turpeella sekä rannoilta kerätyillä kuivilla rantakasvien versoilla, lähinnä järviruo'olla ja rantakukilla. Lautalle kehittyi kesän kuluessa jonkin verran kasvillisuutta, havaittavissa oli lähinnä rantakukkaa ja heinäkasveja.

Linnustoseuranta 2021

Pekka Rintamäki/Agriborealis osuuskunta



Lautan ja järven linnustoa seurattiin kesällä 2021. Kevään – alkukesän 2021 aikana Vähäjärvellä käytiin neljä kertaa ja naurulokkien lisäksi havainnoitiin myös muuta järven pesimälajistosta.

1. Käynti 18.4.2021 klo 16.40-17.10.

Naurulokkeja yhteensä **n. 25** järvellä. Neljä yksilöä kiinnostunut tekolautasta.

Laulujoutsen 2ad lintua järvellä.

2. Käynti 16.5.2021 klo 15.00-15.45.

Hautovia **naurulokkeja 10** tekolautalla. Lisäksi yksi emo hautoi järven länsipäässä lähellä laulujoutsenta.

Laulujoutsen hautova emo järven länsipään kummulla.

Sinisorsa yhteensä **3k + 1k** järvellä.

Haapana 1k.

Tavi 2k + 1k + 1k1n eri puolilla Vähäjärveä.

3. Käynti 31.5.2021 klo 15.30-16.30.

Naurulokki 9 hautovaa tekolautalla ja **4** 1-2 vrk:n ikäistä poikasta (ks. kuva).

Laulujoutsen 3 poikasta (ks. kuva).

Haapana 1k1n.

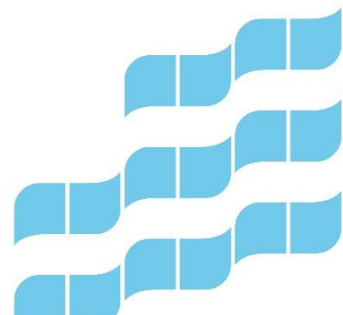
Sinisorsa 1k1n, sekä ainakin **3** poikasta + n pohjoisrannalla.

4. Käynti 15.6.2021 klo 15.00-15.45.

Tekosaarekkeella **3** isoa **naurulokin** poikasta ja **6** naurulokkia näyttäisi vielä hautovan eli ensimmäinen pesintäyritys niillä epäonnistunut.

Kaksi **laulujoutsenta**, jotka ilmiselvästi ovat järvellä pesintää yrittäneet. Kolmea poikasta ei ole enää. Yksi syy niiden menehtymiseen voi olla järven huonolaatuinen kasviraivinto kuten on epäilty monessa tapauksessa, missä rehevillä kohteilla kaikki poikaset ovat kadonneet.

Tavipoikue, missä oli yhteensä 7 muutaman vrk:n ikäistä poikasta.



Yhteenveto kevään 2021 tarkkailuista Vähäjärvellä

Vähäjärven naurulokit hyväksyivät tekolautan heti ensimmäisenä vuonna ja vain yksi pari yritti pesiä järven ranta-alueella. Pesimämenestys viimeisen 15.6. käynnin perusteella oli tekolavalla **3** poikasta. Tosin viimeisellä käynnillä naurulokkeja oli vielä hautomassa, joten arvio vuoden 2021 pesintämenestyksestä ei ole täydellinen.

Ensimmäisen pesintäkauden perusteella tekolavan rakentaminen Vähäjärvelle oli hyvä ratkaisu. Seuranta jatketaan vuonna 2022.



Kuva. Tampereen Vähäjärven tekolautta kuvattuna järven itäpään katselulavalta 31.5.2021. Kymmenestä tekolautalla pesintää aloittaneesta naurulokista ilmeisesti yhdellä (tai kahdella) parilla oli kuoriutunut **4** poikasta. Järven länsipään rantakummulla pesineellä joutsenparilla **3** poikasta.

